

**EKONOMIKA
I ZARZĄDZANIE
PRZEDSIĘBIORSTWEM
PORTOWYM**
wykład 3

www.salo.pl

Działalność gospodarcza w portach morskich

- Działalność gospodarcza przedsiębiorstwa portowego opiera się na dwóch podstawowych elementach:
 1. na majątku przedsiębiorstwa;
 2. na źródłach jego finansowania.
- Działalność gospodarcza prowadzi do wyprodukowania dóbr finalnych (głównie usług) poprzez wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz środków finansowych i materialnych.
- Sprzedaż dóbr finalnych (głównie usług) dostosowana do warunków rynkowych pod względem ilości i jakości powinna w konsekwencji prowadzić do uzyskania niezbędnej satysfakcji klientów (odbiorców), jak również przyczynić się do uzyskania równowagi gospodarczej.

Cechy przedsiębiorstw portowych

- Obserwując działanie przedsiębiorstw portowych, możemy wyróżnić **cztery główne cechy**, które je charakteryzują:
 1. posiadanie **majątku**;
 2. posiadanie **wiedzy** oraz metod zarządzania czynnikami produkcji;
 3. obecność dwóch głównych **podmiotów**, tzn. właścicieli czynników produkcji oraz zarządzających tymi czynnikami;
 4. **korzyści** uzyskiwane z działalności, tzn. zwiększenie możliwości rozwojowych, efektywności sprzedaży oraz zysku netto.

Podstawę rozróżniania majątku przedsiębiorstw portowych stanowią:

- okres zużycia;
- wykorzystanie w jednym lub kilku cyklach produkcyjnych;
- możliwość jego odtwarzania w dłuższym okresie;
- liczba wykonanych obrotów w cyklu produkcyjnym.

Majątek przedsiębiorstwa portowego

- Majątek przedsiębiorstwa portowego, zwany również **aktywami**, wyraża **zdolność do tworzenia nowego pieniądza**. Wygenerowanie nowych środków finansowych uzależnione jest bezpośrednio od aktywności majątku.
- Aktywność majątku rozumiana może być jako:
 1. **aktywność czynna** – majątek jest w dużym stopniu wykorzystywany w działalności gospodarczej; jest on dostosowany do zgłaszanego przez rynek zapotrzebowania, co do ilości, jakości, asortymentów, ceny itp., można więc powiedzieć, że charakteryzuje się wysoką produktywnością;
 2. **aktywność bierna** – majątek wykazuje dużą wartość księgową, ale o charakterze statycznym; nie jest on w dużym stopniu wykorzystywany w działalności gospodarczej przedsiębiorstwa i charakteryzuje się wysokim zamrożeniem środków finansowych.

Rodzaje majątku portowego

- Głównym wyróżnikiem majątku portowego jest okres jego wykorzystywania oraz, z punktu widzenia zasad amortyzowania, jego wartość księgowa.
- Na tej podstawie mamy:
 - **majątek trwały** – którego okres użytkowania przekracza rok i który zgodnie z zasadami prawa finansowego podlega amortyzacji;
 - **majątek obrotowy** – który użytkowany jest do roku i nie podlega zasadom amortyzacji.
- Majątek trwały i obrotowy w procesie produkcji wzajemnie się uzupełniają, tworząc nową wartość. Wytworzenie nowej wartości wiąże się z zarządzaniem całym majątkiem przez kapitał ludzki. Tak więc samo posiadanie majątku nie przyczynia się do wzrostu wartości przedsiębiorstwa portowego.
- Kapitał ludzki tworzy w przedsiębiorstwie majątek poprzez racjonalny jego zakup i wykorzystuje go do osiągnięcia celów zamierzonych przez właścicieli przedsiębiorstwa oraz zarządzających przedsiębiorstwem. Wartość kapitału ludzkiego poprzez wartość użytkową majątku tworzy wartość przedsiębiorstwa.

Tworzenie wartości przedsiębiorstwa portowego poprzez efektywne wykorzystanie majątku

STRUKTURA MAJĄTKU TRWAŁEGO

RZECZOWY MAJĄTEK TRWAŁY

budynki, budowle,
środki transportu,
grunty, maszyny,
urządzenia

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

licencje, patenty,
prawo użytkowania
wieczystego gruntu,
prawa autorskie,
znaki towarowe,
wartość firmy

FINANSOWY MAJĄTEK TRWAŁY

długoterminowe papiery
wartościowe, np. akcje,
obligacje, udziały w innych
jednostkach, udzielone
pożyczki długoterminowe

NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

ich okres spłaty na dzień
bilansowy jest dłuższy niż 1 rok;
zaliczamy do nich należności
(1) z tyt. leasingu finansowego,
(2) od jednostek, z którymi
zawarto umowę bankową lub
obowiązujący układ co do ich
spłaty,
(3) z tytułu dostaw, robót i usług,
jeżeli w myśl umowy spłata
ostatniej raty tych należności ma
nastąpić dopiero w roku
następnym lub później.

Majątek obrotowy przedsiębiorstwa portowego

- Majątek obrotowy stanowią środki finansowe i rzeczowe, umożliwiające prowadzenie działalności bieżącej przedsiębiorstwa portowego.
- Cechą charakterystyczną tego majątku są obroty według ogólnie przyjętych zasad, w ciągu jednego roku.
- Majątek obrotowy zużywa się w okresie roku rozliczeniowego.
- Są to środki zbywane i zastępowane innymi, przynajmniej raz w roku, i dlatego nazywają się **środkami obrotowymi, majątkiem obrotowym lub aktywami bieżącymi.**

STRUKTURA MAJĄTKU OBROTOWEGO

ŚRODKI PIENIĘŻNE

zarówno te w banku,
jak i w kasie
przedsiębiorstwa

NALEŻNOŚCI

oczekiwane przez
przedsiębiorstwo
środki finansowe
za sprzedane usługi,
wyroby gotowe
lub towary

PAP. WARTOŚCIOWE KRÓTKOTERMINOWE

przeznaczone do obrotu
bony skarbowe, akcje,
obligacje, które zostały
zakupione w celu ich
odsprzedaży, a także
czeki i weksle obce
płatne w okresie
dłuższym niż 3 miesiące
od daty ich wystawienia

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE CZYNNE

wydatki, które można systematycznie
rozliczyć w czasie, niezbędne
w procesie działalności
gospodarczej przedsiębiorstwa;
wydatki związane z rozwojem
przedsiębiorstwa, z nowymi
usługami lub nowym
procesem technologicznym,
lub wydatki związane
z ubezpieczeniem

ZAPASY

środki finansowe
zamrożone
w rzeczowych
składnikach majątku
obrotowego (materiały,
produkcja w toku,
wyroby gotowe
i towary)

Badanie efektywności majątku portowego

- Majątek przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny za tworzenie nowego pieniądza.
- Dlatego też istotną sprawą w zarządzaniu przedsiębiorstwem portowym jest ciągłe badanie jego efektywności.
- Efektywność tę możemy mierzyć poprzez analizowanie takich wielkości, jak przychody ze sprzedaży, koszty ogółem oraz zysk netto uzyskiwany w badanych okresach (analiza wskaźnikowa) itp.
- Analiza musi opierać się na badaniach statycznych oraz dynamicznych wzajemnych relacji majątku i prezentowanych powyżej wielkości ekonomicznych.

Finansowanie majątku portowego

- Posiadanie majątku przedsiębiorstwa uwarunkowane jest możliwościami jego finansowania. Proces finansowania wiąże się z dwoma nierozłącznymi i wzajemnie oddziałującymi etapami, a mianowicie:
 1. wyznaczaniem kierunków inwestowania w majątek przedsiębiorstwa;
 2. określaniem źródeł finansowania aktywów z punktu widzenia kosztów ich pozyskania.
- Kierunki inwestowania to zakupy zarówno aktywów trwałych, jak i aktywów obrotowych.
- Istotną sprawą jest przewidywanie przyszłych przepływów finansowych związanych z przychodami przedsiębiorstwa oraz kosztami prowadzonej działalności gospodarczej, łącznie z kosztami długu.

Do kapitałów własnych przedsiębiorstwa zaliczamy:

1. **kapitał zakładowy** – powstaje w momencie utworzenia przedsiębiorstwa, poprzez wpłaty właścicieli przedsiębiorstwa, mające swój wyraz w posiadanych akcjach lub udziałach;
2. **kapitał zapasowy** – jest to swego rodzaju zabezpieczenie przedsiębiorstwa przed trudnościami finansowymi, ale głównie staje się on źródłem finansowania majątku; kapitał ten tworzy się w wyniku odpisów z zysku netto przedsiębiorstwa;
3. **kapitał rezerwowy** – jest to kapitał celowy tworzony z zysku po opodatkowaniu, związany z określoną polityką przedsiębiorstwa;
4. **wynik finansowy** przedsiębiorstwa – przybiera on dwie formy:
 - dodatnią**, zwaną zyskiem niepodzielonym,
 - ujemną**, zwaną stratą, z obowiązkiem jej likwidacji przez przedsiębiorstwo w określonym ustawowo czasie.

- Wszystkie pozostałe źródła finansowania majątku portowego – patrz BILANS (Pasywa).